

Mặt trong nhàn nhàn nét văn hóa trong các cơ quan công quyền ở trong nước là “văn hóa im lặng”.

Giới quan chức nói chung ít khi nào trả lời email hay thắc mắc của người dân, và càng im lặng trước nhàn nhàn văn hóa của quan chức nước ngoài. Thật khó giới thích thái độ im lặng đó, nhàn nhàn vì nó là nó (sợ im lặng) có khi gây tổn hại đến quốc gia ...

Cách đây vài hôm tôi nhận được email của bạn được (là một sinh viên) phản nản rằng khi em gửi email đến thầy cô xin tài liệu thì được không nhận được trả lời. Người được, em này cho biết khi gửi email đến các thầy cô ở nước ngoài thì được nhận được trả lời, có khi trả lời rất nhanh nhẹn. Em này hỏi tôi tại sao có sự khác biệt về thái độ giữa thầy cô ngoại và nội nhàn nhàn. Tôi còn đang suy nghĩ câu trả lời thì chợt liên tưởng đến nhàn nhàn chuyện gần đây. Nhàn nhàn chuyện này nói lên cái văn hóa tôi gọi là văn hóa im lặng. Văn hóa này rất phổ biến trong giới quan chức.

Hình nhàn nhàn các quan chức trong các cơ quan công quyền có văn hóa im lặng. Các nhân sĩ giới thời được giới thích và tuyên bố của Trung Quốc liên quan đến chuyện đi của các phái viên Hồ Xuân Sơn. Đáp lại sự quan tâm đó là một sự im lặng dài từ Bộ Ngoại giao. Rồi đến phần lớn các kiến nghị của nhân sĩ cũng rơi vào ... không khí. Thật thắc mắc của người dân cũng thế: rơi vào im lặng. Có lần nói chuyện với một cựu đại biểu Quốc hội, chợt gọi đó là “im lặng đáng sợ”. Đáng sợ hay không thì tôi không rõ, nhàn nhàn thái độ đó khiến nhàn nhàn khó hiểu mà có khi còn gây tác hại.

Tác hại thì đã xảy ra. Chúng ta còn nhớ câu chuyện Vietnam Airlines (VNA) thua kiện chỉ vì sợ im lặng. Khoảng 5 năm (?) trước, tòa án Ý buộc VNA phải bồi thường cho luật sư Maurizio Liberati gần 5 tỷ đồng và được thanh toán chi phí luật sư gần 60 tỷ đồng. Sự việc xảy ra chỉ vì VNA khinh thường tòa án, không công nhận tham dự phiên tòa. VNA làm ngược án luật. Sự việc đến đến tòa án Paris ra lệnh phong tỏa tài khoản VNA. Chuyện biết kết cục câu chuyện ra sao, nhàn nhàn đó là một bài học đắt giá cho sự xem thường luật pháp quốc tế.

Hôm qua, được đọc một tin đáng chú ý khác về tại hội nghị về văn hóa “im lặng đáng sợ”. [Tác giả Nguyễn Duy An](#) (là một tác giả tạp chí National Geographic của Mỹ) thuật lại câu

chuyến đi sang sau vịnh để bàn để Hoàng Sa làm tiền nhiệm ủy trị và công sứ của người Việt vào năm ngoái như sau:

"Đến chuồn bít cho mình một ít tiền thì cần bàn với làm bàn để National Geographic, tôi liên lạc với một trong những nhân viên kỹ thuật trong nhóm "Bàn để" để hỏi với với "đi tên" quần đảo Paracel Islands. Ông ấy đã cho tôi biết một chi tiết rất quan trọng là đi với những vùng đất "đang tranh chấp", ít nhất là 10 năm một lần, những người phải trách bàn để khu vực đó sẽ liên lạc với các chính phủ liên quan để xem có gì thay đổi hay không, nếu hai bên vẫn còn tranh chấp thì cứ theo bàn để cũ như trước ng họp quần đảo Falkland Islands giữa Anh Quốc và Argentina. Riêng quần đảo Paracel Islands "Hoàng Sa" thì hỏi đi để biết vì họ nhận một năm trước, nhóm của ông ta cũng gửi thư xin "xác định" địa điểm hai chính phủ Việt Nam và Trung Quốc, **nhưng họ không hề nhận bàn để của người Việt Nam**

; trong khi đó, Trung Quốc thì ngược lại,

không những họ "khẳng định chủ quyền" trên quần đảo Paracel Islands mà còn chính thức mời một nhân viên đến tham quan cho biết thực hư

. Ông ta bảo tôi: "Anh nghĩ xem, khi anh đến một chuyến ngắn đến phi trường để hỏi các, các văn phòng hành chính đến chỗ báo cáo do Trung Quốc điều hành, và họ còn đến chuyến gì y để để chúng mình họ là chỗ thì anh nghĩ vùng đất đó thuộc về ai? Bây giờ muốn sẽ là, chúng ta cần có tiền nói chính thức để chính phủ Việt Nam!

"

Đến những dòng chữ trên, tôi thất sững sờ. Thất vọng không thể tưởng tượng nổi tôi sao những người có trách nhiệm quá vô cảm trước một vấn đề trọng đại như thế! Với những quan chức vô cảm như thế này thì nguy cơ mất mát và thua thiệt to lớn của bang sẽ còn dài dài trong tương lai.

Tôi ngạc nhiên không hiểu tôi sao có văn hóa im lặng. Có lẽ không ai biết đích xác lý do tôi sao các quan chức ta từ chối tiếp xúc, nhưng có thể nghĩ đến một số lý do sau đây:

Thứ nhất là vô cảm. Những quan chức trong nước chúng quan tâm đến chủ quyền biển đảo. Tôi đã gặp quan chức cấp tỉnh như thế mới chỉ còn chuyến biển Hoàng Sa và Trường Sa là của Việt Nam! Thứ hai, cũng không trách họ vì họ thiếu thông tin. Những gì báo chí đưa tin không đầy đủ, và những gì phải biết trong chuyến đi chỉ là những thông tin đa chiều. Trong bối cảnh như thế, nếu một quan chức nhận một công văn từ nước ngoài về Hoàng Sa và Trường Sa, có thể họ nghĩ đó là chuyến của... Trung Quốc.

Thứ hai là ngạo mạn và khinh thường. Những quan chức Việt Nam xem người dân nước khác.

Th nhìn qua các quan ch c ng i vào gh nói chuy n v i ng i dân thì bi t. H ch ng thêm nhìn m t dân. Ngôn ng thì quát n t h n là nói. Có khi còn dùng c ngôn ng tay chân. Còn nh m t ông phó bí th (?) tát m t b t tay vào m t bà c khi bà nh ông này mua vé. L i có quan ch c nghĩ r ng VN có lu t c a VN, nên b t ch p lu t qu c t . Có l chính vì suy nghĩ này mà VNA ph t l tòa án Ý và ph i lãnh đ h u qu .

Th ba là văn hóa làm thuê. Ng i làm thuê ch nghĩ đ n gi n làm cho xong vi c và vi c đáng v i đ ng l ng. M t suy nghĩ r t ph bi n trong gi i quan ch c là tr l ng đ n đó thì làm vi c đ n đó. H không suy nghĩ gì ngoài chuy n c m áo g o ti n. H không c n ph n đ u (mà ph n đ u có khi l i nguy hi m vì b đ ng nghi p dèm pha) và ch làm vi c nh cái máy, c nh đ n h n l i lên. Tôi g i đó là văn hóa làm thuê, và k làm thuê thì ch ng c n quan tâm đ n chuy n công chúng, vì đ i v i h đ t n c này ai qu n lí ch ng thành v n đ ; v n đ là có c m ăn áo m t cái đ . Đ i v i nh ng quan ch c lo i này thì không mong gì h có lòng v i quê cha đ t t và s im l ng c a h hoàn toàn có th hi u đ c.

Th t là do s trách nhi m. Trong b i c nh ch c v đi đôi đ c quy n và đ c l i, thì có th hi u đ c các quan ch c c n b o v ch c v c a mình. M t cách an toàn là không phát bi u gì đ ng ch m, hay t t h n n a là ... im l ng. Đó là ch a k tình tr ng ch ng chéo v trách nhi m và quy n l c. M t c quan có th tr ng nh ng cũng có bí th . N u hai ng i này là m t thì th t c còn tin gi n, nh ng n u là hai ng i khác nhau thì có khi cũng phi n ph c. N u m t quan ch c mu n phát bi u h ph i xin phép c p trên, và c p trên l i xin phép c p trên, c p trên xin phép Đ ng y, và c nh th ch ng ai dám nói gì.

Th năm là đá bóng. Nhìn qua cách hành x c a các c quan công quy n, h có xu h ng “đá bóng”. Ng i này tìm cách bi n minh không n m trong quy n h n hay trách nhi m c a mình, r i đ ngh qua ng i khác; ng i khác cũng có lí do đ nói không thu c trách nhi m c a mình. Nh t là v n đ liên quan v i n c ngoài, ng i ta càng dè d t, dè d t đ n n i cu i cùng ch ng ai có đ ng thái gì.

L i có m t lo i quan ch c nghĩ chuy n qu c gia đ i s là chuy n c a lãnh đ o, đ cho lãnh đ o gi i quy t. Còn lãnh đ o thì nghĩ đó là chuy n c a lãnh đ o c p cao h n. Cu i cùng thì ch ng có ai hành đ ng. Thay vì hành đ ng th c t thì Vi t Nam có nh ng đ ngh và ch th (r t nhi u ch th). Mà khi đã có hàng tá đ ngh lên và ch th xu ng thì s vi c coi nh “đã r i”, ch ng còn c u v n đ c tình th .

Th sáu là v n đ ti ng Anh. Ph i ghi nh n r ng các quan ch c r t kém ti ng Anh. Do đó, đ ng

Im lũng đáng sợ

Tác Giả: Nguyễn Văn Tuấn

Thứ Bảy, 03 Tháng 9 Năm 2011 04:53

trở c m t vẫn b n ti ng Anh, h không hi u, ho c hi u nh ng không t t l m, và ngay c hi u nh ng không bi t cách so n th o m t vẫn th tr l i. Ngay c quan ch c B Ngo i giao cũng h n ch ti ng Anh thì khó trách các b và ngành khác. T h n ch v ti ng Anh d n đ n thi u t tin, và h qu là ... im lũng.

Dù là vô c m, ng o m n, vô trách nhi m, đá bóng, hay ti ng Anh (hay b t k lí do gì) thì vẫn hóa im lũng đáng sợ là không th ch p nh n đ c. Ngày nào cái văn hóa đó còn t n t i thì ngày đó h th ng hành chính ch a văn minh, ng i dân v n còn kh , và ch quy n qu c gia còn b đe do . Ng i ta có th c i đùa v i quan ch c im lũng, nh ng im lũng tr c v n đ ch quy n t qu c b xâm ph m là m t s ph n b i (và ng i đó không x ng đáng làm ng i Vi t) ch không ph i chuy n đùa đ c.